

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA

O MINIMALNIM MJERAMA ZAŠTITE U POSLOVANJU S GOTOVIM NOVCEM I VRIJEDNOSTIMA (NN 173/03, NN 150/05.)

I. UVODNE ODREDBE

Članak 1.

Svrha ovoga Zakona je smanjenje rizika i povećanje zaštite osoba koje obavljaju poslove s gotovim novcem i vrijednostima.

Odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se na prostore novčarskih institucija koji su dio šticećenih objekata Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva obrane, Ministarstva pravosuđa i drugih tijela državne uprave, koji se štite vojnim, policijskim ili snagama pravosudne policije te tehničkim sustavima kontrole ulaza i izlaza.

II. OSNOVNE ODREDBE

Članak 2.

Ovim se Zakonom uređuje:

1. minimalni sigurnosni uvjeti zaštite osoba, novca i vrijednosti za pravne i fizičke osobe koje posluju gotovim novcem i vrijednostima (u nastavku teksta: novčarske institucije),
2. načini prikupljanja, čuvanja i korištenja podataka pribavljenih primjenom tehničkih sigurnosnih sredstava,
3. nadzor njegove provedbe.

Članak 3.

(1) Novčarske institucije u smislu ovoga Zakona su: banke, štedionice, štedno-kreditne zadruge, mjenjačnice, kladionice, **casina**, **automat-klubovi**, Hrvatska lutrija, Financijska agencija (FINA), Hrvatska pošta i Hrvatska narodna banka.

(2) Gotovim novcem u smislu ovoga Zakona smatraju se: domaće i strane novčanice i domaći i strani kovani novac.

(3) Vrijednostima u smislu ovoga Zakona smatraju se i plemenite kovanice, kovani novac i predmeti izrađeni od plemenitih kovina, vrijednosni papiri, **vrijednosna pisma** i drago kamenje.

Članak 4.

(1) Minimalni sigurnosni uvjeti zaštite osoba, novca i vrijednosti ostvaruju se:

1. odgovarajućim sustavima tehničke zaštite,
2. tjelesnom zaštitom,
3. zajedničkom primjenom tjelesne zaštite i sustava tehničke zaštite.

(2) Tjelesnu zaštitu osoba, gotova novca i vrijednosti obavljaju trgovačka društva, obrtnici i unutarnje čuvarske službe novčarskih institucija, koje imaju odobrenje za obavljanje poslova privatne zaštite propisane posebnim zakonom.

(3) Svi uređaji i oprema koji se koriste u zaštiti osoba i novca u poslovanju gotovim novcem i vrijednostima, moraju odgovarati hrvatskim normama. U nedostatku hrvatskih normi moraju odgovarati europskim normama (EN), a u slučaju nepostojanja prethodnih moraju odgovarati međunarodnim normama

(IEC, ISO), odnosno drugim specijaliziranim normama i prihvaćenim pravilima struke.

III. KATEGORIZACIJA NOVČARSKIH INSTITUCIJA I NAČIN OSTVARIVANJA MINIMALNIH UVJETA ZAŠTITE

Članak 5.

Novčarske institucije, njihove poslovne jedinice i poslovna mjesta, radi ostvarivanja minimalnih sigurnosnih uvjeta zaštite, svrstavaju se u sljedeće kategorije:

I. kategorija – Hrvatska narodna banka, poslovnice FINA-e, banke, štedionice, poštanski uredi Hrvatskih pošta,

II. kategorija – mjenjačnice, poslovnice Hrvatske lutrije, kladionice, štedno-kreditne zadruge, **automat-klubovi**,

III. kategorija – bankomati.

(2) Casina se svrstavaju u zasebnu kategoriju čiji su minimalni sigurnosni uvjeti zaštite osoba, novca i vrijednosti propisani posebnim propisom.

Članak 6.

Minimalni sigurnosni uvjeti zaštite osoba, novca i vrijednosti novčarskih institucija iz članka 3. ovoga Zakona, ostvaruju se u objektima u kojima se odvija poslovanje gotovim novcem i vrijednostima, prilikom poduzimanja radnji vezanih za prijevoz i tijekom prijevoza gotova novca i vrijednosti te prilikom prijenosa gotova novca i vrijednosti.

Članak 7.

(1) Novčarske institucije štite se primjenom sljedećih minimalnih sigurnosnih uvjeta zaštite:

1. protuprovalnog sustava sa centraliziranom dojavom i nadzorom alarma,
2. protuprepadnog sustava sa centraliziranom dojavom i nadzorom alarma,
3. neprekidnog videonadzora s mogućnošću pohranjivanja video zapisa,
4. tjelesne zaštite.

5. pregradnjom radnog prostora zaposlenika neprobojnim pregradama u visini etaže i protuprovalnim vratima od prostora koji su dostupni strankama i drugim osobama.

(2) Protuprovalni i protuprepadni sustavi iz stavka 1. točke 1. i 2. ovoga članka moraju biti spojeni na centralni dojavni sustav trgovačkog društva koje obavlja poslove privatne zaštite, a ukoliko postoje tehničke mogućnosti i na dojavni sustav Ministarstva unutarnjih poslova.

(3) Razinu balističke zaštite neprobojnosti stakala samostalno odabire pravna osoba, odnosno vlasnik s time da najniža razina mora pružiti zaštitu od ispaljenog projektila call. 9x19 mm para. Neprobojnost stakla se dokazuje odgovarajućim hrvatskim normama, a u nedostatku tih normi primjenjuju se odgovarajuće međunarodne norme, odnosno druge specijalizirane norme te prihvaćena pravila struke.

(4) Popis hrvatskih normi, međunarodnih normi, specijaliziranih normi i prihvaćenih pravila struke iz stavka 4. ovoga članka, na prijedlog Hrvatskog zavoda za norme, utvrdit će ministar unutarnjih poslova u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

(5) Popis iz stavaka 4. ovoga članka objavljuje se u «Narodnim novinama».

(6) Novčarske institucije dužne su donijeti opći akt s kojim će propisati primjenu minimalnih sigurnosnih uvjeta zaštite iz stavka 1. i 2 ovoga članka.

(7) Provedba tehničke zaštite u objektima novčarskih institucija mora biti u skladu s odredbama propisa o uvjetima i načinu provedbe tehničke zaštite.

Članak 8.

(1) Novčarske institucije I. kategorije dužne su u objektima u kojima posluju, osigurati minimalne sigurnosne uvjete zaštite iz članka 7. stavka 1. točke 1., 2., 3. i 4. ovoga Zakona.

(2) Novčarske institucije II. kategorije dužne su osigurati minimalne sigurnosne uvjete zaštite iz članka 7. stavka 1. točke 1., 2. i 4. ovoga Zakona.

(3) Novčarske institucije II. kategorije mogu umjesto protuprovalnog sustava iz članka 7. stavka 1. točke 1., instalirati neprekidan videonadzor s mogućnošću pohranjivanja videozapisa sukladno članku 7. stavku 1. točke 3. ovoga Zakona.

(4) Novčarske institucije, njihove poslovne jedinice i poslovna mjesta I. i II. kategorije u kojima je zaposleno do pet zaposlenika koji neposredno rukuju gotovim novcem ili vrijednostima ne moraju ispunjavati minimalne sigurnosne uvjete zaštite propisane u članku 7. stavku 1. točki 4., ukoliko ispunjavaju uvjete propisane u točki 5. istoga stavka.

(5) Iznimno od odredaba stavka 1. i 2. ovoga članka, novčarske institucije I. i II. kategorije mogu, na temelju prosudbe ugroženosti, osigurati manje sigurnosne uvjete zaštite, ukoliko se prosudbom ugroženosti utvrdi manja ugroženost pojedinih objekata.

(6) Na prosudbu ugroženosti iz stavka 5. ovoga članka, koju izrađuje ovlašteno trgovačko društvo ili obrtnici za obavljanje poslova privatne zaštite, Ministarstvo unutarnjih poslova daje suglasnost.«

Članak 9.

(1) Za centralne trezore novčarske institucije moraju primjenjivati naprekidan kombinirani oblik zaštite sukladno članku 4. stavku 1. podstavku 3. ovoga Zakona.

(2) Za trezore novčarske institucije moraju primjenjivati naprekidan oblik zaštite sukladno članku 4. stavku 1. podstavku 1. ovoga Zakona.

(3) Uplatno–isplatno mjesto novčarskih institucija mora biti zaštićeno protuprepadnim sustavom sukladno članku 7. stavku 1. podstavku 2. ovoga Zakona.

Članak 10.

Novčarske institucije koje promet gotovim novcem obavljaju bankomatima (III. kategorija) dužne su osigurati sljedeće minimalne sigurnosne uvjete zaštite:

1. instalirati neprekidni nadzor komunikacijske veze bankomata s dojavnim centrom,

2. instalirati alarm otvorenih vrata trezorskog dijela bankomata.

IV. PRIJEVOZ I PRIJENOS GOTOVA NOVCA I VRIJEDNOSTI

Članak 11.

(1) Prijevoz gotova novca i vrijednosti novčarske institucije dužne su

obavljati oklopljenim vozilom trgovačkog društva, obrtnika ili unutarnje čuvarske službe na način i pod uvjetima uređenim posebnim propisom.

(2) Minimalni iznos gotova novca i vrijednosti koji se obvezno prijevozi oklopljenim vozilom iz stavka 1. ovoga članka je 800.000,00 kuna.

(3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, prijevoz gotova novca i vrijednosti u iznosu do 800.000,00 kuna može obavljati vozilima unutarnje čuvarske službe u kojima je ugrađena sigurnosna kasa i GPS sustav za satelitsko praćenje.

Članak 12.

(1) Prijenos gotova novca i vrijednosti novčarske institucije su dužne obavljati u spremniku za prijenos gotova novca i vrijednosti i osigurati pratnju ili zaštitu s najmanje jednim ovlaštenim zaštitarom trgovačkog društva ili obrtnika koji obavljaju poslove privatne zaštite ili unutarnje čuvarske službe.

(2) Spremnik za prijenos novca i vrijednosti, iz stavka 1. ovoga članka i način njegova korištenja moraju ispunjavati uvjete uređene posebnim propisima.

(3) Pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka može se prenositi gotovi novac i vrijednosti u iznosu do 800.000,00 kuna.

Članak 13.

Iznimno od odredaba članka 12. ovoga Zakona, za zaštitu u prijenosu manjih količina gotova novca i vrijednosti u iznosu do 150.000,00 kuna, kojeg obavlja poštar ili teklíč, obavezna je primjena sustava za dojavu prepada s pripadajućim GPS sustavom ili elektrokemijskim uređajem.

V. ČUVANJE I RASPOLAGANJE PODACIMA PRIBAVLJANIH TEHNIČKIM SREDSTVIMA ZAŠTITE

Članak 14.

(1) Novčarske institucije iz članka 3. ovoga Zakona dužne su sve podatke pribavljene sredstvima tehničke zaštite sačuvati najmanje 168 sati na mediju na kojem su pohranjeni, a na pisani zahtjev nadležnog tijela za provođenje kaznenog progona, radi korištenja u kaznenom ili prekršajnom postupku, dužne su ih predati bez naknade.

(2) Novčarske institucije imaju pravo na naknadu nastalih troškova kada podatke, pribavljene sredstvima tehničke zaštite, zatraže pravne ili fizičke osobe radi poduzimanja kaznenog progona po prijedlogu ili privatnoj tužbi.

(3) Novčarske institucije prilikom prikupljanja, pohranjivanja i čuvanja podataka iz stavka 1. ovoga članka, dužne su zaštititi osobne podatke sukladno odredbama posebnog zakona.

VI. NADZOR

Članak 15.

(1) Policijski službenik ovlašten je ući u poslovni prostor štedionice, poštanskih ureda Hrvatskih pošta i novčarskih institucija II. kategorije te utvrditi postojanje i cjelovitost sustava tehničke zaštite. O obavljenom pregledu policijski službenik podnosi pisano izvješće koje se dostavlja ustrojstvenoj jedinici Ministarstva unutarnjih poslova nadležnoj za nadzor djelatnosti privatne zaštite.

(2) Inspeksijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona provode službenici za nadzor djelatnosti privatne zaštite Ministarstva unutarnjih poslova (u nastavku teksta: inspektori).

(3) Prilikom obavljanja nadzora iz stavka 1. ovoga članka kada postoje opravdani sigurnosni razlozi, inspektori mogu koristiti pomoć policijskih službenika.

(4) Inspektori iz stavka 2. ovoga članka službenom iskaznicom dokazuju svoje službeno svojstvo, identitet i ovlasti.

Članak 16.

(1) U skladu s ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona inspektori su u obavljanju nadzora ovlašteni:

1. provjeravati i utvrđivati identitet fizičkih osoba i odgovornih osoba novčarskih institucija koje u svojoj djelatnosti posluju gotovim novcem i vrijednostima te istovjetnost predmeta koji su vezani uz minimalne uvjete zaštite osoba i novca,

2. pozivati osobe iz točke 1. stavka 1. ovoga članka radi davanja obavijesti o činjenicama i okolnostima značajnima za utvrđivanje ispunjavanja minimalnih uvjeta zaštite osoba, novca i vrijednosti pri raspolaganju gotovim novcem i vrijednostima i postizanja svrhe nadzora,

3. privremeno oduzeti predmet ako okolnosti upućuju na to da je vezan za počinjenje prekršaja, ili ako može poslužiti kao dokaz u postupcima koji se provode nakon inspekcijskog nadzora,

4. pregledati objekte, dokumentaciju, prometna sredstva i predmete koji su u vezi s provođenjem minimalnih uvjeta zaštite osoba, novca i vrijednosti kada postoje osnovane sumnje da je počinjen prekršaj te je potrebno utvrditi ili razjasniti činjenice,

5. Privremeno zabraniti rad novčarske ustanove koja ne otkloni utvrđene nepravilnosti što im je rješenjem naredilo Ministarstvo ili nadležna policijska uprava dok ne otklone utvrđene nepravilnosti.

6. obavljati i druge radnje u skladu s inspekcijskim nadzorom.

(2) Nadzirane novčarske institucije koje moraju zadovoljiti minimalne sigurnosne uvjete zaštite osoba, novca i vrijednosti prema ovom Zakonu, dužne su omogućiti inspektorima obavljanje inspekcijskog nadzora, te im dati na uvid traženu dokumentaciju i pružiti potrebne podatke i obavijesti.

(3) Ako u obavljanju nadzora inspektor utvrdi da novčarska institucija ne provodi minimalne mjere zaštite u poslovanju s gotovim novcem i vrijednostima na način koji je u skladu s odredbama ovog Zakona, Ministarstvo unutarnjih poslova ili nadležna policijska uprava rješenjem može narediti otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u određenom roku, koji ne može biti duži od 60 dana.

VII. KAZNE NE ODREDBE

Članak 17.

(1) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba:

1. koja u casinu ne ispunjava minimalne sigurnosne uvjete zaštite osoba, novca i vrijednosti propisane posebnim propisom (članak 5. stavak 2.),
2. koja ne donese opći akt kojim će propisati primjenu sigurnosnih uvjeta zaštite (članak 7. stavak 7.),
3. koja ne instalira protuprovalni i protuprepadni sustav zaštite s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma, neprekidni videonadzor s

mogućnošću pohranjivanja videozapisa te se ne štiti tjelesnom zaštitom u objektima u kojima posluje gotovim novcem i vrijednostima (članak 8. stavak 1. i 2.),

4. koja za centralne trezore i trezore ne posjeduje neprekidan kombinirani oblik zaštite (članak 9. stavak 1. i 2.),
5. koja ne zaštiti uplatno-isplatno mjesto protuprepadnim sustavom s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma (članak 9. stavak 3.),
6. koja ne instalira propisane alarme pri poslovanju gotovim novcem s bankomatima (članak 10. stavak 1.),
7. ako prijevoz gotova novca i vrijednosti ne obavlja oklopljenim vozilom (članak 11. stavak 1.) ili vozilima unutarnje čuvarske službe u kojima je ugrađena sigurnosna kasa kao i GPS sustav za satelitsko praćenje (članak 11. stavak 3),
8. koja prilikom prijenosa gotova novca i vrijednosti ne koristi propisan spremnik za prijenos novca i vrijednosti i koja gotovi novac i vrijednosti prenosi bez osiguranja pratnje zaštitara trgovačkog društva ili obrtnika koji obavljaju poslove privatne zaštite ili unutarnje čuvarske službe (članak 12. stavak 1.),
9. koja koristi spremnik za prijenos gotova novca i vrijednosti koji ne ispunjava propisane uvjete ili prenosi gotovi novac i vrijednosti u iznosu većem od 800.000,00 kuna (članak 12. stavci 2.i 3.),
10. koja ne primjeni sustav za dojavu prepada s pripadajućim GPS sustavom ili elektrokemijskim uređajem (članak 13.),
11. koja podatke pribavljene sredstvima tehničke zaštite ne sačuva i pohrani s propisanim rokom te na zahtjev nadležnog tijela i fizičke osobe ne preda navedene podatke radi korištenja u kaznenom ili prekršajnom postupku (članak 14. stavak 1.),
12. koja prilikom prikupljanja, pohranjivanja i čuvanja podataka ne zaštiti osobne podatke sukladno odredbama posebnoga zakona (članak 14. stavak 3.),
13. koja ne omogući policijskom službeniku obavljanje pregleda (članak 15. stavak 1.),
14. koja ne omogući nadležnim inspektorima obavljanje inspeksijskog nadzora ili im ne da na uvid traženu dokumentaciju te ne pruži potrebne podatke i obavijesti (članak 16. stavak 2.),
15. koja u određenom roku ne otkloni nepravilnosti koje je rješenjem naredilo Ministarstvo ili nadležna policijska uprava (članak 16. stavak 3.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka, novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 18.

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba:

1. koja u casinu ne ispunjava minimalne sigurnosne uvjete zaštite osoba, novca i vrijednosti propisane posebnim propisom (članak 5. stavak 2.),
2. koja ne instalira protuprovalni i protuprepadni sustav zaštite s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma ili alternativno ne koristi instalirani neprekidni videonadzor s mogućnošću pohranjivanja videozapisa te se ne štiti tjelesnom zaštitom u objektima u kojima posluje gotovim novcem i vrijednostima (članak 8. stavak 1. i 2.),
3. koja ne zaštiti uplatno-isplatno mjesto protuprepadnim sustavom s centraliziranom dojavom i nadzorom alarma (članak 9. stavak 3.),
4. koja prijevoz gotova novca i vrijednosti ne obavlja oklopljenim vozilom trgovačkog društva ili obrtnika koji obavljaju poslove privatne zaštite ili unutarnje čuvarske službe, ili pri prijevozu manjih iznosa gotova novca i vrijednosti ne obavlja vozilima unutarnje čuvarske službe u kojima je ugrađena sigurnosna kasa i GPS sustav za satelitsko praćenje (članak 11. stavak 1. i 3.),
5. koja prilikom prijenosa gotova novca i vrijednosti ne koristi propisan spremnik za prijenos novca i vrijednosti i koja gotovi novac i vrijednost prenosi bez osiguranja pratnje zaštitara trgovačkog društva ili obrtnika koji obavljaju poslove privatne zaštite ili unutarnje čuvarske službe (članak 12. stavak 1.),
6. koja koristi spremnik za prijenos gotova novca i vrijednosti koji ne ispunjava propisane uvjete ili prenosi gotovi novac i vrijednosti u iznosu većem od 800.000,00 kuna (članak 12. stavak 2. i 3.),
7. koja pri prijenosu gotova novca i vrijednosti u iznosu do 150.000,00 kuna teklićem, za zaštitu ne primjenjuje sustav za dojavu prepada s pripadajućim GPS sustavom ili elektrokemijskim uređajem (članak 13.),
8. koja podatke pribavljene sredstvima tehničke zaštite ne sačuva i pohrani s propisanim rokom te na zahtjev nadležnog tijela i fizičke osobe ne preda navedene podatke radi korištenja u kaznenom postupku (članak 14. stavak 1.),
9. koja prilikom prikupljanja, pohranjivanja i čuvanja podataka ne zaštiti osobne podatke sukladno odredbama posebnog zakona (članak 14. stavak 3.),
10. koja ne omogući policijskom službeniku obavljanje pregleda (članak 15. stavak 1.),
11. koja ne omogući nadležnim inspektorima obavljanje inspeksijskog nadzora ili im ne da na uvid traženu dokumentaciju te ne pruži potrebne podatke i obavijesti (članak 16. stavak 2.),
12. koja ne otkloni nepravilnosti koje je rješenjem naredilo Ministarstvo ili nadležna policijska uprava (članak 16. stavak 3.).

VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 19.

Novčarske institucije koje posluju gotovim novcem i vrijednostima, dužne su osigurati minimalne sigurnosne uvjete za zaštitu osoba, novca i vrijednosti sukladno odredbama ovog Zakona u roku od šest mjeseci od dana njegova stupanja na snagu.

Članak 21.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama.«